

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.)**

**Луцьк
2024**

УДК 911.3:30/33(082)

С 90

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 8 від 27 березня 2024 р.)

Рецензенти:

Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

С 90

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2024. 212 с.

ISBN 978-617-8279-23-3

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної науки, які були розглянуті на VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

УДК 911.3:30/33(082)

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2024

© Колектив авторів, 2024

ISBN 978-617-8279-23-3

воєводство, Волинська область); готський шлях: спільна історична реконструкція та віртуальна подорож у минуле (Люблінське воєводство, Волинська область); таємниці двох веж: просування історичної спадщини Луцька та Любліна за допомогою інноваційних технологій; Опалин: маленькі містечка – велика історія (Люблінське воєводство, Волинська область); музеї прикордоння – простір для інтеркультурного діалогу (Підкарпатське воєводство, Волинська область [2].

Таким чином, Волинська область бере активну участь у міжрегіональному співробітництві з польськими воєводствами, насамперед, найбільше з Люблінським, яке є її безпосереднім сусідом.

Список використаних джерел: 1. Волинська обласна військова адміністрація: *веб-сайт*. URL: <https://voladm.gov.ua/> 2. Програма Транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014–2020. URL: <https://www.pbu2020.eu/ua> 3. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила Місцевого прикордонного руху. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_138#top 4. Euroregion BUG: *веб-сайт*. URL: <http://euroregionbug.pl/>

УДК 911.2(477-72):502.5

Фесюк Василь, Авдіюк Олександра

Fesiuk.Vasyl@vnu.edu.ua; 2907bb2002@gmail.com

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

МЕТОДИКА ГЕОЕКОЛОГІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ СТІЙКОГО ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Перехід місцевих громад до принципів сталого розвитку відбувається поступово й повільно. Для забезпечення цього процесу необхідно чітко визначити й неухильно дотримуватися критеріїв ефективності: управлінських, економічних, соціальних та природоохоронних. Досягнення цих критеріїв вимагає партнерства між керівництвом громади, бізнесом, громадськими організаціями та іншими інституціями громадянського суспільства з метою задоволення потреб населення зараз і в майбутньому. Тому сталий розвиток територіальних громад – це їхній гармонійний розвиток, спрямований на забезпечення екологічної безпеки території, стабільної соціально-орієнтованої економіки, залучення членів громади до створення сприятливих соціальних умов, підвищення якості та стандартів життя нинішніх і прийдешніх поколінь [5].

Концепція сталого розвитку є методологічною основою для проведення нашого дослідження. Вперше її обґрунтував і всебічно висвітлив Г. Дейлі у своїй монографії [3]. Він трактує поняття «сталий розвиток» як гармонійний, збалансований, безконфліктний поступ всього людства, регіонів, окремих держав та їх частин, коли відповідно до науково обґрунтованих програм одночасно успішно вирішується комплекс питань щодо захисту довкілля, подолання бідності та дискримінації окремих осіб, цілих народів чи груп населення. Важливими для розробки методики геоєкологічного обґрунтування стійкого екологічно безпечного розвитку територіальної громади є методологія регіональної політики сталого розвитку, запропонована З. В. Герасимчук в монографії [1] та методологія оцінки екологічної збалансованості економіки Л. С. Гриніва [2].

Методика реалізації наукового дослідження складалася з трьох етапів, зображених на рис. 1: теоретико-узагальнюючого, оціночно-аналітичного та підсумково-рекомендаційного.

На першому етапі вивчалися теоретико-методологічні засади дослідження сталого екологічно безпечного розвитку територіальних громад, а також розроблялася методика

проведення прикладних досліджень природного довкілля та природокористування Володимир-Волинської міської територіальної громади.

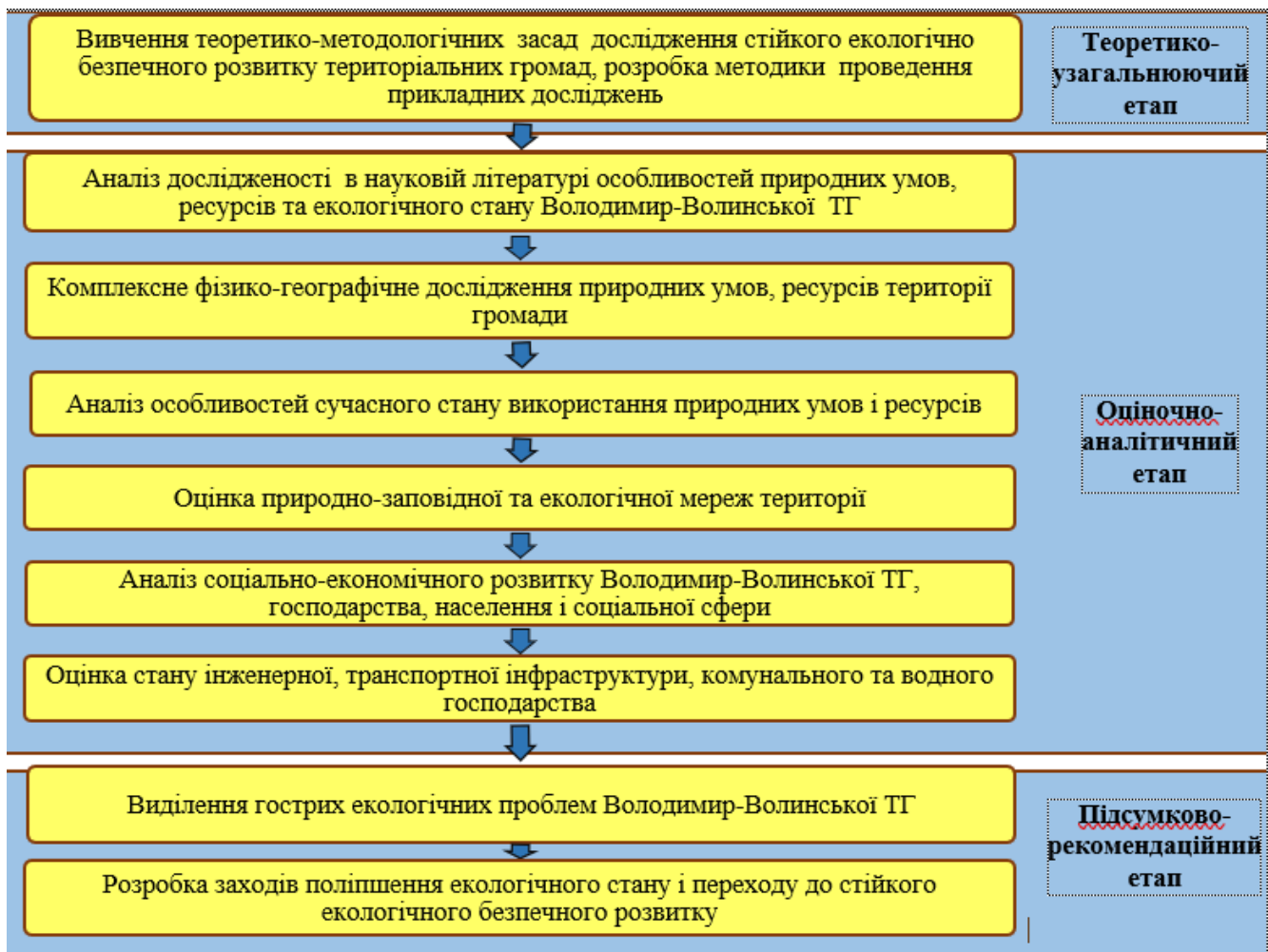

Рис. 1. Алгоритм проведення дослідження.

Другий етап передбачав збір та аналіз фондів, літературних і польових матеріалів про стан вивченості природних умов, ресурсів та екологічної ситуації у Володимир-Волинській територіальній громаді. Особливу увагу було приділено аналізу програмних документів Володимирської міської ради (Програми соціально-економічного розвитку, Комплексної програми охорони довкілля, зелених насаджень, їх збереження та поновлення у Володимир-Волинській міській територіальній громаді на 2021–2023 роки) [4].

Згодом було проведено комплексне вивчення природних умов та ресурсів територіальної громади, проаналізовано особливості їх сучасного використання. Особливу увагу приділено використанню земельних та рекреаційних ресурсів. Потім оцінено природно-заповідну та екологічну мережі території, зокрема, склад природно-заповідного фонду, коефіцієнт заповідності, включеність території громади до національної та регіональної екологічних мереж. Після цього досліджено основні аспекти соціально-економічного розвитку Володимир-Волинської територіальної громади: господарство, населення, соціальну сферу, інженерну та транспортну інфраструктуру, комунальне та водне господарство. Особливу увагу приділено соціальному та інфраструктурному компонентам розвитку громади.

На завершальному етапі виділено гострі екологічні проблеми Володимир-Волинської територіальної громади та запропоновано заходи для поліпшення екологічного стану та стійкого екологічно безпечного розвитку.

Список використаних джерел: 1. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика : монографія. Луцьк : Надстир'я, 2008. 528 с. 2. Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 240 с. 3. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку [пер. з англ.]. Київ : Інтелсфера, 2002. 236 с. 4. Паспорт Володимир-Волинської міської територіальної громади. URL: <https://volodymyrrada.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/Pasport-Volodymyr-Volynskoyi-miskoyi-terytorialnoyi-gromady-2022-rik> 5. Патинська М. М. Формування категорії «сталий розвиток територіальних громад» в умовах євроінтеграційної перспективи. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27362/1/P.32-33.pdf>

УДК 502.1(477.82)

Карпюк Зоя

karpyuk.zk@ukr.net

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ЗНАЧЕННЯ ЛОКАЛЬНИХ ЕКОМЕРЕЖ У СТРУКТУРІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасні природоохоронні ініціативи – це ідеї системності збереження та відновлення довкілля, що реалізуються через національні й міжнародні програми реабілітації його стану: Натура–2000, Емеральд, Краківську декларацію, мережу біосферних заповідників, природоохоронних територій всесвітньої спадщини, природно-заповідних територій України, екомереж різного територіального рівня. Концепція єдиної екомережі належить до обов'язкових елементів стратегії стійкого екологічно безпечного розвитку.

Згідно Закону України «Про екологічну мережу України» (2004 р.), екомережа – це єдина територіальна система, яка формується з метою покращення умов для відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території, збереження її ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного та рослинного світу, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища й відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні [1]. До структурних елементів екомережі, які виділяються за своїм функціональним призначенням, належать ключові, сполучні, буферні, відновлювальні території та території природного розвитку. Вони у своїй безперервній єдності утворюють мережу, яка інтегрує ділянки пов'язаних між собою функціонально й територіально природних геосистем та антропогенізованих ландшафтів, які потребують збереження та відновлення за умов невиснажливого природокористування, у територіально цілісну систему [7–8]. Таким чином формується своєрідний природний каркас території, елементи якого її не вкривають повністю, але знижують ймовірність деградації довкілля, створюють прийнятні умови для збереження біо- та ландшафтного різноманіття. Сутність екомережі, як і будь-якої системи, полягає у взаємодії між її елементами та навколишнім середовищем, у процесі чого й створюється нова якість [3–4].

Створення екомереж сприяє відновленню просторової та функціональної цілісності екосистем, ренатуралізації особливо цінних деградованих екотопів як ланок екомережі, збільшенню площ ПЗФ, покращенню природних умов довкілля для життєдіяльності населення, збереженню самобутніх традицій і невиснажливих технологій господарювання, підвищенню рівня освіченості та інформованості населення щодо значення та охорони біорізноманіття, підтримки екологічної рівноваги

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Влах Мирослава</i>	Змістова структура терміносистеми об'єктів суспільно-географічного дослідження	3
<i>Пугач Сергій</i>	Взаємодія географічного, соціального та віртуального просторів як предмет вивчення географічної науки	6
<i>Кисельов Юрій</i>	Геософічний підхід у регіональних суспільно-географічних дослідженнях	8

ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНІВ

<i>Ганіченко Катерина, Гнатюк Олексій</i>	Ретроспективний аналіз формування перцепційного портрета міста Києва	10
<i>Кузишин Андрій, Кварцяний Святослав</i>	Ризики функціонування соціальної сфери областей Подільського регіону на сучасному етапі	12
<i>Поплавська Інна, Гарасимчук Дмитро</i>	Особливості просторової організації соціальної сфери через показники добробуту населення	15
<i>Шваб Георгій</i>	Аналіз галузевої структури промисловості міста Коростень	18
<i>Лажнік Володимир, Мозолюк Антон</i>	Регіональна диференціація торгівлі послугами між Україною та Польщею	19
<i>Мандрик Ірина, Нікон Ольга</i>	Вплив гендерної нерівності на демографічну ситуацію в Індії	24
<i>Ричок Христина</i>	Міграційні реалії та наміри біженців із міста Бурштин	26
<i>Слащук Андрій, Семенюк Аліна</i>	До питання дослідження розселення населення Маневицької територіальної громади Камінь-Каширського району Волинської області	28
<i>Лажнік Володимир</i>	Промисловість Волинської області: динаміка та сучасний стан	30
<i>Pohrebnskyi Taras</i>	Advantages and Risks of Implementing Greenfield Projects in Ukraine	33
<i>Кійко Яна, Мандрик Ірина</i>	Перспективи удосконалення харчової промисловості України шляхом розвитку крафтового виробництва	35

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ

<i>Хільчевський Валентин, Забокрицька Мирослава</i>	Водна безпека: світові тенденції, стан в Україні	37
<i>Фесюк Василь</i>	Методологічне обґрунтування дослідження гідроекологічного стану озер	39

Токарчук Іван, Мельнійчук Михайло	Динаміка паводково-водопільного режиму у 2023–2024 роках на теренах Волинської області	41
Нетробчук Ірина	Регіональні наслідки шкідливої дії паводків на Волині	42
Гус Яна	Моніторинг поверхневих вод у басейні річки Південний Буг	45
Войтків Петро, Іванов Євген, Шкірка Іван	Екологічне оцінювання стану земельних ресурсів Добросинсько-Магерівської територіальної громади Львівського району Львівської області	47
П'яткова Алла	Водно-ерозійна деградація сільськогосподарських угідь Причорномор'я	49
Гілецький Йосип Тимофійчук Надія	Підходи до районування Карпатської гірської країни	51
Мазур Іван, Мельнійчук Михайло	Роль видобутку бурштину у сучасних геоморфологічних процесах Рівненщини	54
Павловська Тетяна, Нікон Ольга	Багаторічна (1977–2020 рр.) динаміка показників відносної вологості повітря у Волинській області	55
Гусєв Дмитро, Стельмах Валентина	Гідрографічна мережа басейну річки Вижівка	58
Александрович Ольга, Стельмах Валентина	Гідрографічна мережа басейну річки Ірпінь	60
Мельник Марина, Стельмах Валентина	Гідрографічна характеристика басейну річки Сула	64
Щесюк Єлизавета, Стельмах Валентина	Гідрографічна характеристика р. Інгулець	67
Полянський Сергій, Повзун Андрій, Ковтунович Віолета	Вплив осушувальної меліорації на басейн р. Прип'ять	70
Коваль Олександр, Мельнійчук Михайло	Природно-заповідний фонд Вараського району Рівненської області	73

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

Смирнов Ігор, Любіцева Ольга, Гнатюк Діана	«Лемківська ватра» як фестиваль української культури в Польщі	75
Смирнов Ігор, Любіцева Ольга, Гнатюк Діана	«Дорога Ганді» як туристичний бренд Ізраїлю	78
Ільїн Леонід	Регіональний туристичний моніторинг: завдання, принципи, показники	82
Бейдик Олександр, Балог Надія, Мельнікова Анжеліка	Суперточка-тур і «точки щастя» як специфічний вид рекреаційних мультиресурсів	84

Бейдик Олександр, Гришко Світлана, Балог Надія, Мельнікова Анжеліка Ільїна Ольга	Південь України: феномен Д. Говорда та Е. Фальц-Фейна	88
	Бальнеологічне значення сапропелевих лікувальних грязей та доцільність їх використання у санаторно-курортному комплексі України	91
Слащук Андрій, Качаровський Роман, Антипюк Олена	Сучасний рекреаційний потенціал історико- культурної спадщини Рожищенської ТГ Волинської області	93
Бейдик Олександр, Мельнікова Анжеліка	Видатні жіночі образи в меморіальному та монументальному літописі України	96
Майстер Андрій	Соціально-економічні чинники розвитку винного туризму в країнах Європи.....	100
Чуб Ярослав	Аналіз послуг гастрономічного туризму на прикладі Бургундії	103
Чижевська Лариса, Карпюк Зоя, Качаровський Роман, Ковальчук Сергій	Рекреаційний потенціал парку-пам'ятки садово- паркового мистецтва «Літинський»	104
Мельник Надія, Єрко Ірина, Качаровський Роман	Луцька дитяча залізниця як важлива рекреаційна атракція міста: сучасний стан та можливості ребрендингу	106
Мельничук Михайло, Білецький Юрій, Семенюк Юлія, Ковальчук Сергій, Качаровський Роман	Можливості рекреаційного використання орнітологічних заказників Ковельського району Волинської області	109
Ткачук Надія, Мельник Андрій, Качаровський Роман	Краєзнавчий потенціал музеїв Купичівського ліцею Турійської ТГ Волинської області	112

РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Потапова Алла	Соціально-економічний потенціал Сполучених Штатів Америки	116
Булавчук Тетяна	Управління маркетинговими комунікаціями екокомплексу «Машівський бір»	118
Потапова Алла, Залуська Марія	Фінансова система України	119
Потапова Алла, Хомик Тетяна	Основні теоретичні підходи до трактування розвитку економіки	121
Потапова Алла, Гаврилович Крістіна	Формування міжнародної валютної системи	122

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Гукалова Ірина	Підходи до відновлення громад в умовах затяжної війни	125
Шабашова Людмила	До питання визначення пріоритетів повоєнного відновлення України	127

Хільчевська Ірина, Холодцько Анастасія Гладкий Олександр	Світові кейси повоєнного відновлення: візія для сталого розвитку України	129
Мельничук Владислав	Як відродити ідею створення Київського технополісу?	131
Пугач Сергій, Стельмашук Назар, Капітула Святослав Банах Уляна	Суспільно-географічні проблеми розвитку приміських зон	134
Лабінська Галина, Тимчак Роман	До питання вибору показників рівня регіонального розвитку для аналізу територіальних одиниць України	136
Коцюба Ярослав Маковецька Лариса, Коритко Михайло Молодика Владислав	Неконтрольоване розростання великих міст і формування автомобілезалежності у дітей (на прикладі селища Брюховичі поблизу Львова) ...	138
Ярошенко Олександр	Особливості розвитку селища Щирець Львівської області на сучасному етапі	141
Мандрик Ірина	Гендерний мейнстримінг у міському плануванні	143
Фесюк Василь, Авдіюк Олександра	Сутність концепції місцевого економічного розвитку	146
Карпюк Зоя	Фронтірність як один із ключових факторів в історії розвитку господарства Сумщини	148
Голуб Геннадій	Стратегічне планування розвитку територіальних громад: кейс Ставищенської селищної громади	150
Кумецький Олександр, Омелянюк Микола	Просторові аспекти міжрегіонального співробітництва Волинської області з воєводствами Польщі	153
	Методика геоекологічного обґрунтування стійкого екологічно безпечного розвитку територіальної громади	155
	Значення локальних екомереж у структурі регіональної екологічної мережі Волинської області	157
	Investment Risks of the Ukrainian Economy in the Context of Regional Economic Planning	160
	Територіальні громади як базовий суб'єкт місцевого самоврядування України	161

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Лета Василь, Лужанська Тетяна, П'ятка Наталія	Цифрові навчальні інструменти та платформи для організації змішаного навчання: кейс для географічних дисциплін	163
Pohrebyskyi Taras	Project Method as a Form of Scientific Research Organization Work in Geography Lessons	165
Грицевич Володимир	Про ідею нової освітньо-професійної програми для бакалаврів географії «геодіагностика та геоконсалтинг у територіальних громадах»	166
Маковецька Лариса	Концепція дистанційної освіти в Україні: переваги та недоліки	168
Гаврилко Остап	Роль дистанційного навчання у сучасній системі географічної освіти	170

Поручинська Ірина, Ревуцький Андрій	Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках географії	172
Потапова Алла, Сокол Святослав	Використання інформаційних технологій на уроках географії	173
М'якота Богдан, Сосницька Ярослава	Особливості впровадження STEM-підходів у географічній освіті	175
Ткачук Надія, Пилипчук Людмила	Використання інтернет-платформ у розробці освітніх веб-квестів	176
Поручинська Ірина, Нікітюк Катерина	Освітні технології в географії та економіці	178
Потапова Алла, Порва Наталія	Географія освітнього активізму Волинської області: роль приватної ініціативи у формуванні нових освітніх просторів регіону	179
Оксенчук Андрій, Мандрик Ірина	Застосування краєзнавчого принципу навчання в закладах загальної середньої освіти (на прикладі Дубечненської територіальної громади)	181
Маковецька Лариса, Кутецька Вероніка	Предметна географічна компетентність як ключовий елемент географічної освіти	182
Поручинський Володимир, Корнійчук Ірина, Рудинець Наталія	Зміст та структура екологічного виховання та освіти	184
Ткачук Надія	Формування готовності майбутніх учителів географії до проектного навчання в НУШ	186
Поручинська Ірина, Буднік Віра	Використання контурних карт на уроках географії	188
Дацька Софія, Сосницька Ярослава	Використання мультимедійної дошки на уроках географії	190
Ткачук Надія, Ступницька Марія	Трактування пізнавальної самостійності учнів у навчальному процесі з географії в працях українських учених	192
Слащук Андрій, Лівик Мар'яна	Методика застосування географії населення в освітньому процесі загальноосвітньої школи	194
Мілінчук Вікторія, Мандрик Ірина	Навчальна екскурсія як форма вивчення географії рідного краю у закладах загальної середньої освіти Волинської області	196
Ткачук Надія, Пархомук Олександр	Розвиток просторового мислення учнів інструментами Google на уроках географії	197
Ткачук Надія, Гарасимяк Лідія	Перевірка домашніх завдань із географії за допомогою сервісу Wordwall	199
Потапова Алла, Даниленко Вікторія	Завдання та значення екологічного виховання в шкільному курсі географії	201
Новосад Оксана, Шевчук Ілона	Метод проєктів під час вивчення фінансової грамотності в школі	202

СУЧАСНІ ГЕОДЕЗИЧНІ, ФОТОГРАММЕТРИЧНІ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Браславська Оксана, Рожі Томас	Використання геодезичних даних при плануванні та моніторингу агроландшафтів	204
---	---	-----

ДЛЯ НОТАТОК

Наукове видання

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р.)
(українською, англійською мовами)

Друкується в авторській редакції.

Відповідальність за зміст публікацій
та достовірність даних несуть автори

Верстка: *В. Й. Лажнік*
Коректура: *С. О. Пугач*
Обкладинка: *Н. Бринчук*

Підписано до друку 15.04.2024 р. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 12,32. Обл.-вид. арк. 16,07. Зам. 89. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Arial. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року